

ANDRZEJ CZARNIK

PAP SŁUPSK

MAXA PECHSTEINA MADONNA Z ŁEBY

Hermann Max Pechstein (1881-1955), malarz, grafik, rzeźbiarz i projektant witraży, jeden z czołowych artystów niemieckich pierwszej połowy dwudziestego wieku¹, znaczną część swego twórczego życia związał z wybrzeżem Bałtyku. Jak wielu współczesnych mu artystów szukał nowych impulsów twórczych w oddaleniu od Berlina (w którym na stałe mieszkał) w przekonaniu, że to z dala od miejskich centrów mogą powstawać dzieła wzniosłe, wyznaczające sztuce nowe kierunki. Bezpośredni kontakt z naturą pozwalał mu na odrzucenie miejskich ograniczeń i tworzenie zgodnie z jego dynamicznym, aktywnym charakterem.

Sześciokrotnie tworzył w sezonie wiosenno-letnio-jesiennym (1909, 1911, 1912, 1919, 1920, 1939) w Nidden na Mierzei Kurońskiej, której wyjątkowa przyroda, znana w środowisku malarzy, przyciągała licznych twórców niemieckich².

Najdłużej i najgłębiej związał się Pechstein z pomorskim miasteczkiem rybackim – Łebą. Wyszukał je w samotnej wędrówce wzdłuż wybrzeży Bałtyku, kiedy po traktacie wersalskim północną część Mierzei Kurońskiej wraz z Nidden zajęli alianci (później Litwini). Odtąd to te „krajobrazy i ludzie, podobnie jak świat znad jeziora Gardneńskiego, z Kluk i Boleńca, ze Smółdzina i spod Rowokołu obecne były na obrazach, litografiach, a nawet drzeworytach Pechsteina. Głównie z Łeby, z Rowów i Gardny czerpał Pechstein w latach dwudziestych nowe impulsy dla swojej twórczości, a także życia prywatnego”³.

¹ *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler*, Leipzig 1932; *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler des XX Jahrhunderts*, Leipzig, b.r.w.; *Lexikon der Kunst*, Leipzig 1975; *Leksykon malarstwa od A do Z*, Warszawa 1994; M. Moeller, *Max Pechstein, sein malerisches Werk*, Berlin 1997.

² G. Wietek, *Deutsche Künstlerkolonien und Künstlerorte*, München 1976, s. 142 i n.

³ J. Borzyszkowski, *Łeba i Pomorze w twórczości i wspomnieniach Maxa Pechsteina*, (w:) *III Konferencja Słowińska, Łeba – Gdańsk 1995*, s. 89.